

Гриневич Катерина Іванівна,
курсант факультету № 1 Донецького
державного університету внутрішніх
справ

Науковий керівник:

викладач кафедри кримінального права
та криминології факультету № 1
Донецького державного університету
внутрішніх справ **Федорчак І. В.**

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМ ЕЛЕКТРОННОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Використання електронних систем в кримінальному провадженні набуває все більшого значення у сучасному світі. З розвитком технологій та їх впровадженням у різні сфери життя, зокрема у сферу правосуддя, стає очевидним, що електронні системи можуть суттєво підвищити ефективність роботи судів, знизити витрати, покращити доступність правосуддя та забезпечити прозорість процесів. Ця тема є важливою через її актуальність та потенціал для вдосконалення кримінального правосуддя як на національному, так і на міжнародному рівнях. Метою цієї доповіді є проаналізувати міжнародний досвід використання електронних систем у кримінальному правосудді, оцінити їх ефективність та запропонувати можливі шляхи впровадження цих систем в Україні. Доповідь розглядає приклади з різних країн, демонструє основні підходи до впровадження електронних систем, обговорює переваги та виклики, з якими стикаються ці країни, а також робить висновки щодо перспектив використання таких систем в Україні [3, с. 117–122].

Україна – не перша держава, яка почала впроваджувати електронне кримінальне провадження. Низка розвинених держав уже давно користується відповідними системами, що оптимізують їхню роботу у сфері кримінальної юстиції — наприклад, Чехія, Литва, США, Німеччина, Австрія, Грузія, Естонія, Молдова, Італія, Азербайджан та багато інших. Усі вони мають різні підходи до реалізації ідеї ЕКП на практиці [1].

Глобалізація, розвиток сучасних інформаційних технологій надають необмежені можливості інформатизації послуг та їх доступності. Реалізація ідеї цифровізації сучасного суспільства забезпечується впровадженням мобільних застосунків, вебпорталів, таких як «Дія» та «Helsi», які є брендами цифрової

держави в Україні. У той же час, станом на сьогодні кримінальне провадження перевантажене, на нього витрачаються величезні фінансові, людські та часові ресурси, а слідчі, прокурори та судді втрачають час на паперову тяганину. Електронні технології надають учасникам кримінально-процесуальних відносин додаткові можливості в реалізації їх прав: подача заяв і скарг в електронному вигляді через офіційний портал державного органу мережі Інтернет; ознайомлення з прийнятими рішеннями в електронному вигляді через особистий кабінет на 232 офіційному сайті відповідного органу; дача свідчень без безпосередньо особистої участі [2, с. 231–232].

Структура включає кілька ключових розділів: перший розділ присвячений електронним системам документообігу. Він описує, як ці системи використовуються для автоматизації процесу обміну документами між судами, прокурорами та адвокатами, надаючи приклади з США (система PACER) та Великобританії (система CE-File). Далі, обговорюються переваги, такі як зменшення часу на обробку документів та зниження ризику втрати або підробки документів, а також виклики, серед яких забезпечення безпеки даних та навчання персоналу [4, с. 3–15].

Другий розділ – аналізує використання електронних систем зв'язку, зокрема відеоконференцій, для проведення судових засідань дистанційно. Наводяться приклади з Канади, де використання відеоконференцій у кримінальних справах стало поширеною практикою, та Австралії, де система Court Video Link дозволяє проводити засідання із залученням учасників, які перебувають на значній відстані. Обговорюються переваги, такі як зменшення витрат на транспортування та підвищення доступності правосуддя, а також виклики, серед яких технічні проблеми та забезпечення конфіденційності [5, с. 45–64].

Третій розділ – розглядає електронні системи документації, які забезпечують зберігання та управління судовими документами в електронній формі. Це підвищує прозорість процесів та скорочує використання паперу. Приклади включають Німеччину, де система elektronischer Rechtsverkehr (ERV) забезпечує електронний документообіг у судах, та Японію, де система Hisho дає можливість електронного зберігання судових рішень та документів. Перевагами цих систем є підвищення прозорості та скорочення строків розгляду справ, тоді як виклики включають витрати на впровадження та адаптацію до нових технологій [6, с. 115–132.]

Четвертий розділ – фокусується на електронних системах підтримки прийняття рішень, таких як система COMPAS у США, яка використовується для оцінки ризику повторних правопорушень, та програмне забезпечення у Фінляндії для автоматизованої обробки справ у кримінальному судочинстві. Ці системи забезпечують об'єктивність рішень та знижують навантаження на суддів, проте викликають етичні питання та потребують високої точності алгоритмів [7, с. 74–80.]

У п'ятому розділі розглядаються виклики та проблеми впровадження систем електронного кримінального провадження, включаючи забезпечення безпеки даних, технічні проблеми, юридичні аспекти, а також соціальні аспекти, пов'язані з навчанням персоналу та прийняттям технологій громадськістю [8, с. 56–62].

Шостий розділ – обговорює перспективи використання систем електронного кримінального провадження в Україні. Переваги включають зменшення бюрократії, підвищення прозорості, скорочення строків розгляду справ. Запропоновані необхідні кроки для впровадження таких систем в Україні включають розробку правової бази, впровадження електронних систем документообігу та навчання персоналу. Також розглядаються можливі рішення, такі як створення національної електронної судової системи та співпраця з міжнародними організаціями для обміну досвідом [9, с. 5–20.]

Отже, використання систем електронного кримінального провадження має значний потенціал для покращення ефективності кримінального судочинства. Міжнародний досвід демонструє, що такі системи можуть знижувати витрати, підвищувати прозорість та об'єктивність процесів. Однак впровадження цих систем вимагає значних інвестицій у технології та навчання персоналу, а також адаптації законодавства до нових викликів. Україна може скористатися міжнародним досвідом для створення власної ефективної системи електронного кримінального провадження.

Список використаних джерел

1. TRANSPARENCY INTERNATIONAL UKRAINE. Гуцуляк М. Л. Електронне правосуддя: світовий досвід і перспективи впровадження в Україні. Київ: Юридична думка, 2020. С. 128–135.
2. Олексій Колотило. Правове регулювання електронного кримінального провадження. Юридична газета онлайн. URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/kriminalne-pravo-ta->

proces/pravove-regulyuvannya-elektronnogo-kriminalnogo-provadhennya.html.

3. Ковальчук, О. О. Електронне правосуддя: перспективи впровадження в Україні // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2020. Вип. 63. С. 117–122.

4. Public Access to Court Electronic Records (PACER). United States Courts. [Офіційний вебсайт PACER], 2022. С. 3–15.

5. Smith, G. Video Conferencing in Canadian Criminal Courts. Canadian Journal of Law and Justice. 2019. Vol. 12, Issue 3. С. 45–60. Огляд практики використання відеоконференцій у кримінальних справах у Канаді.

6. Müller, F. Elektronischer Rechtsverkehr (ERV) in Germany: Best Practices. German Legal Technology Journal. 2021. Vol. 18, Issue 5. С. 115–132. Детальний опис впровадження системи ERV у Німеччині.

7. Коваль, Д. Алгоритмізація прийняття рішень у кримінальному провадженні: етичні аспекти. Актуальні проблеми правознавства. 2020. № 3. С. 74–80.

8. Руденко, М. Судові інформаційні системи: виклики для українського правосуддя. Часопис цивільного та кримінального судочинства. 2021. № 5. С. 56–62.

9. Національна концепція розвитку електронного правосуддя в Україні. Міністерство цифрової трансформації України. 2022. С. 5–20.

Задніченко Олександр Сергійович,

курсант навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

професор кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, професор

Вартилецька І. А.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РАТИФІКАЦІЇ ЛАНСАРОТСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ В КРИМІНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ

18 листопада в Європі щорічно 2015 року відзначають Європейський день захисту дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства, оскільки ці явища продовжують